IJCRT.ORG ISSN : 2320-2882

INTERNATIONAL JOURNAL OF CREATIVE RESEARCH THOUGHTS (IJCRT)

An International Open Access, Peer-reviewed, Refereed Journal

ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ: ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

• ಡಾ. ಬಿ ಎ ಗೂಳಿ

ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ:

ಸುಮಾರು 800 ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರನು ಇಲ್ಲಿ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವವಾಗಿದ್ದು ಶಿವಲಿಂಗ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ವೈಷ್ಣವರಿಂದ ಆರಾಧನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಜೈನ ಧರ್ಮ ವಂಶಸ್ಥರಿಂದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಜಾತಿ, ಮತ, ಧರ್ಮವೆನ್ನದೆ ಸರ್ವ ಧರ್ಮೀಯರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಧರ್ಮಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. 800 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆಗಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಮಲ್ಲಾರಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿನ 'ಕುಡುಮಾ' ವನ್ನು ಇಂದಿನ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದ ಭರಮಣ್ಣ ಘೆರ್ಗಡೆ ಮತ್ತು ಅವರೇ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಅಮ್ಮು ಬಲ್ಲಾಲ್ದಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು ಇದನ್ನೇ 'ನೆಲ್ಯಾಡಿಬೀಡು' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಔದಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಮನೆತನ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ದೇವತೆಗಳು ಮಾನವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಘೆರ್ಗಡೆಯವರ ವಾಸಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಘೆರ್ಗಡೆ ದಂಪತಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ಅತಿಥ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಇವರ ಆದರ್ಶ ಗೌರವ ಆತಿಥ್ಯಗಳಿಗೆ ಮನಸೋತು ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಈ ಧರ್ಮ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀಬಿರಮಣ್ಣ ಪೆರ್ಗಡೆಯವರ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಉದ್ದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ, ತಾವು ನೆಲೆಸಿದ ಮನೆಯನ್ನು ದೈವದ ಆರಾಧನೆ ಕೈಂಕರ್ಯಕಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೇ ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು ಎಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮರು ಉತ್ತರಿಸದೆ ತಮಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು, ನೆಲ್ಯಾಡಿ ಬೀಡಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಿನಿಂದ ದೈವ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡರಂತೆ. ಅದು ಇಂದಿಗೂ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ದೈವಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಶ್ರೀ ಪೆರ್ಗಡೆಯವರು ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅರ್ಚಕರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದರಂತೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ದೈವದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೆ ಶಿವಲಿಂಗ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅರ್ಚಕರು ಪೆರ್ಗಡೆಯವರ ಮನವಿ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಅಣ್ಣಪ್ಪ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಮಂಗಳೂರಿನ ಸಮೀಪದ ಕದ್ರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಶಿವ ಮಂಜುನಾಥನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ತಂದು ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸ.

• ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ. ಎಂಜಿವಿಸಿ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ-೫೮೬೨೧೨ ಜಿಲ್ಲೆ: ವಿಜಯಪುರ ರಾಊಞಚಿಚಿತಿಚಿಟಿಣಚಿಡಿಚಿಥಿ@ರಾಚಿಟ.ಛಿಠು

ಹೆಗ್ಗಡೆ ಎಂಬುದು ಪೆರ್ಗಡೆ ಇಂದ ಬಂದುದಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಲು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಬೇಟಿ ನೀಡಿದರಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂಜುನಾಥ ದೇವರ ಪ್ರತಿಮೆಯು ವೇದ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಅಷ್ಟಾವರಣಗೊಳ್ಳದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದಂತೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿ ಮರು ಅಷ್ಟಾವರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದರಂತೆ. ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ವೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರಂತೆ. ಹೀಗೆ 800 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಇರುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣತೆ ಹಾಗೂ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳ ಬೇರುಗಳು ಇಲ್ಲಿಯತನಕ 21ನೇ ತಲೆಮಾರಿನ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಮನೆತನದವರು ಪೋಷಿಸುತ್ತಾ, ಬಲವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಯ ಫಲ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಪೂಜ್ಯ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಸೇವಾ ಕೈಂಕರ್ಯದ ಕಂಪು ಜಗದಗಲದಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಕಾರ್ಯಗಳು

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ,ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಹಾಗೂ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವಾ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ವೆಂದರೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ. ಹಾಗಾದರೆ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಅರಿಯೋಣ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉದಾಸೀನತೆಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯನ್ನು ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಆದ ಪೂಜ್ಯ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಈ ರೀತಿಯಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಜೀವನ ಮಟ್ಟದ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ **(ಖಏಆಖಆಕ):**

ಈ ಯೋಜನೆಯ 1982 ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು ಆದರೆ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಅದರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಕೃಷಿಕರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸಿ ಅವರ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಬದುಕು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದತ್ತು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೆ ಆಹಾರ, ಬಟ್ಟೆ,ವಸತಿ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ನಂತರ ಅವರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ದಾರಿ ತೋರಿದೆ. ಕೃಷಿಕರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಕೃಷಿತಜ್ಞರು ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೊಡಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿಕರು ಅಲ್ಪಕಾಲೀನ ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಕಾಲೀನ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಉದ್ಯೋಗ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆ **(ಖಗಆಙಖಖ):**

ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗವು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದು, ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವುದರಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಯುವಜನತೆ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ದಾಪುಗಾಲು ಹಾಕುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಒದಗಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ರುಡ್ಸೆಟ್ ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗಿದೆ.

1982 ರಲ್ಲಿಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಹಾಗೂ ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ರುಡ್ಸೆಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉಜಿರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಯುವಕರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲಮೇಲೆ ತಾವೇ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಇರುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಯುವಕರಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ತರಬೇತಿ ಒದಗಿಸಿ,ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಉದ್ಯಮಶೀಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದ್ದು ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಉಜಿರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಇಂದು 17 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 27 ರುಡ್ಸೆಟ್ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಸುಮಾರು 4,40,250 ಗ್ರಾಮೀಣ ಯುವಕರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇ 73ರಷ್ಟು ಯುವಕರು ಯಶಸ್ವಿ ಉದ್ಯಮಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಲಹೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೆ ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ನೆರವಿಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ಉದ್ಯಮಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿರಂತರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದು ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವಾರು ಉದ್ಯಮಶೀಲತಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿ, ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ, ಕರಕುಶಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಉದ್ಯಮಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಉದ್ಯೋಗವಕಾಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯನ್ನು ತರಬೇತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

<u>ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹ:</u>

ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಲಾದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ, ಜಾತಿಯತೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಸಾಲದ ಸುಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು 1972 ರಲ್ಲಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ವಿವಾಹ ಎಂಬ ಸುಂದರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನುಧರ್ಮಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮ, ಜಾತಿಗಳ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಅವರವರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಬಟ್ಟೆ, ಮಂಗಳಸೂತ್ರ ಹಾಗೂ ಸೀಮಿತ ಜನರಿಗೆ ಊಟೋಪಚಾರದ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವೆ ಭರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 12160 ಜೋಡಿಗಳುಈ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.ಇದರಿಂದ ಅನವಶ್ಯಕ ಖರ್ಚು-ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ವರದಾನವಾಗಿದೆ.

<u>ಜನಜಾಗೃತಿ : ವ್ಯಸನಮುಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:</u>

ಬಡತನ, ದಾರಿದ್ರದಂತೆ ಅತಿಯಾದ ಸಂಪತ್ತು ಕೂಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಂದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮಧ್ಯಪಾನ, ತಂಬಾಕು ಮುಂತಾದ ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಹದಗೆಡುವದರ ಜೊತೆಗೆ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಿನಾಶದ ಅಂಚಿಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ವ್ಯಸನಮುಕ್ತ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಜನಜಾಗೃತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.ಈ ಯೋಜನೆ ಮಧ್ಯಪಾನ ಚಟ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಇರುವ ಸಮರ್ಪಕ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ 1204 ವ್ಯಸನಮುಕ್ತ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಸುಮಾರು ೮೨೨೦೫ ಮದ್ಯವ್ಯಸನಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ, ಉದ್ಯೋಗ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 'ನವಜೀವನ ಸಮಿತಿ' ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸೇವಾ ಬಂದು ಚಳುವಳಿ:

ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಚಳವಳಿಯನ್ನುಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದೇಸೇವಾ ಬಂಧು ಚಳುವಳಿ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಎರಡು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಿದ ಪ್ರಗತಿ ಇತರ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಈ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಐದರಿಂದ ಎಂಟು ಕೃಷಿಕರನ್ನು ಆಯ್ದು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಗುಂಪುಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ಭರಿಸುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಕೃಷಿಕರಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಮಸ್ಯೆ ನಿವಾರಿಸಿ, ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಲಾಯಿತು. 'ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನನಗಾಗಿ' ಎಂಬ ಸಹಕಾರಿ ತತ್ವದ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಈ ಪ್ರಗತಿ ಬಂಧುಗಳು ಕಾರಣರಾದರು.

ಸೇವಾ ನಿರತರು:

ಕೃಷಿಕರು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸುವ ಹಾಗೂ ನಂಬುವ ತಜ್ಞ ಜನರಿಂದ ಕೃಷಿಕರಲ್ಲಿರುವ ಸೀಮಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಕರಿಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಯುವಕರ ಗುಂಪನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಈ ಚಳವಳಿಯ ಭಾಗವನ್ನಾಗಿಸಿದರು.ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾನಿಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಯುವಸ್ವಯಂಸೇವಕರಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸಾಗುವಳಿ ತಂತ್ರಗಳು, ಮಣ್ಣು ಪರೀಕ್ಷೆ, ಫಲವತ್ತತೆ ರಕ್ಷಣೆ, ನೀರಿನ ಸದ್ಬಳಕೆ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಸಂಪರ್ಕದ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಯುವ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿನ ಕೃಷಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ರೈತರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆಗಾರರು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲು, ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲು ಸೇವಾನಿರತ ರಿಗೆ ಪುನರ್ಮನನ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದ ಇವರು ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿಕರ ನಡುವಿನ ಕೊಂಡಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೃಷಿಮೇಳ:

ಕರುಷಿಯಲ್ಲಿನ ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ ಕೃಷಿಯ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೃಷಿ ಮೇಳವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷಿ ಸಾಗುವಳಿಯ ಸಾಧನಗಳು, ತಂತ್ರಗಳು, ಸರಕಾರದಿಂದ ಬರುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಹೊಸ ತಳಿ ಬೀಜಗಳು, ಪೂರೈಕೆದಾರರು ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಮೇಳದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಖಖಆಖಆಕ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕೃಷಿಮೇಳವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ.

ಜ್ಞಾನದೀಪ:

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೂ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರವೇ ಜ್ಞಾನದೀಪ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಸಶಕ್ತಿಕರಣ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗೊಂಡ ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಖಖಆಖಆಕ ಯೋಜನೆ ಮುಖಾಂತರ ತಜ್ಞರ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಡ, ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು,ಕಲಿಕಾ ಉಪಕರಣಗಳು, ಆಟಿಗೆ ಸಾಧನಗಳು, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ:

ಅಧಿಕ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳುನೈರ್ಮಲಿಕರಣಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿವೆ. ಆರೋಗ್ಯಕರವಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆ ವಾಸಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು "ಒಂದು ಮನೆ, ಒಂದು ಶೌಚಾಲಯ" ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿ ರಿಯಾಯಿತಿ ದರದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ರಚನೆಗೆ ಮುಂದಾಯಿತು. ನೂರಾರು ಗ್ರಾಮಗಳು ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ಶಿಬಿರ ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಆರೋಗ್ಯದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ರುದ್ರಭೂಮಿ ಸೌಲಭ್ಯ:

ಬಡತನವು ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ದೂಡುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ದುರದೃಷ್ಟದ ಪ್ರೀತಿ ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಾಳಿನ ಕೊನೆಯ ಪಯಣ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಇರುವುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನರಿತ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಗರ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಭೂಮಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿತು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದೊಂದಿಗೆ ಖಀಆಖಆಕ ಯುಹಣಕಾಸು ಹಾಗೂ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ 479 ಸ್ಮಶಾನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಳಜಿ:

ಯುವಜನತೆಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಜೊತೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯದ ಜೀವನವು ಅಷ್ಟೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವುಮನಗಂಡಿದೆ. ಮೊದಲು ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಜನತೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದ ಆರೋಗ್ಯ ಯೋಜನೆಯ ಇಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಾದ್ಯಂತ ಪಸರಿಸಿದೆ. ಇದು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ 30 ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವ,ಆಸ್ಪತ್ರೆ ದೂರ ಇರುವ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನತೆಗೆ ಅವರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ "ಚಲಿಸುವ ಆಸ್ಪತ್ರೆ" ಯೋಜನೆಗೆ ಮುಂದಾಗಿದೆ. ಚಲಿಸುವ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯು ಅನುಭವಿಕ ವೈದ್ಯರು ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಜೊತೆಗೆ ಅಗತ್ಯ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೂ ಭೇಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಭೇಟಿಯ ದಿನಾಂಕವನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿಗದಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಮುಖಾಂತರ ಜನತೆಗೆ ತಿಳಿಸಿಈ ಯೋಜನೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯ ಜೀವರಕ್ಷಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಜನತೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಂಕಣಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಮಂಜುನಾಥ ಮೆಡಿಕಲ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ವತಿಯಿಂದಜನರಲ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಉಜಿರೆ, ಕಣ್ಣಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆ, ಮಂಗಳೂರು, ಎಸ್ಡಿಎಂ ದಂತ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಧಾರವಾಡ, ಎಸ್ಡಿಎಂ ಸೂಪರ್ ಸ್ಪೆಷಾಲಿಟಿ ಮತ್ತು ಮಲ್ಟಿಸ್ಪೆಶಾಲಿಟಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಧಾರವಾಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರ:

ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದೇ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ಮುಂದಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಭಾಷೆಯಾದ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ, ಮಂಗಳ ಜ್ಯೋತಿ ವಿಕಲಚೇತನ ಶಾಲೆ, ವಸತಿಸಹಿತ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಉಜಿರೆ ಎಸ್ಡಿಎಂ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಉಜಿರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ.

<u>ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ:</u>

ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವ ಗುಣಮಟ್ಟದ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ಮಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉಜಿರೆ, ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ಹಾಸನ, ಧಾರವಾಡ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ವೇಣೂರು, ಸಂಸೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾನೂನು, ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಟೆಕ್ನಾಲಜಿ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ, ದಂತ ವಿಜ್ಞಾನ, ವ್ಯವಹಾರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅಧ್ಯಯನ, ಔದ್ಯಮಿಕ ತರಬೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿವೆ.

<u>ಧರ್ಮೋತ್ಥಾನ</u>

ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಗುಡಿಗುಂಡಾರ ಗಳು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕ. ಸಿದ್ಧಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು "ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಧರ್ಮೋತ್ಥಾನ ಟ್ರಸ್ಟ್" ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಇಲಾಖೆಯ ಸಹಾಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ಮುಂದಾಗಿದೆ.

ಶಿಥಿಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವುಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಅಂದಾಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಜ್ಞರಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಧರ್ಮೋತ್ಥಾನ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ 25 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 250 ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನುರೂ. ೨೬೧೧. ೫೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಲಕ್ಷ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದೆ.

<u>ಭಜನಾ ಕಮ್ಮಟ:</u>

ಭಜನೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮವು ಭಜನಾ ಗುಂಪನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಜನಾಪದ ಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು 1999 ರಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು. ಇಂದು ಸುಮಾರು 4500 ಗುಂಪುಗಳು ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ.

<u>ಯೋಗ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ</u>:

ಮಾನವನ ದೈಹಿಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಯೋಗ ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ಯೋಗ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯೋಗ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲದೆ ನೈತಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕುರಿತು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

<u>ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಕಲೆಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆ</u>:

ಭಾರತ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳ ನಾಡು. ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆ ಹಾಗೂ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಯಕ್ಷಗಾನ, ಭೂತ ಕೋಲ, ನಾಗಮಂಡಲ, ಪಿಲಿವೇಶ ಇವುಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜನಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ. ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಹಾಗೂ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಾಕೇಂದ್ರ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥೇಶ್ವರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಿಳಾ ಸಶಕ್ತೀಕರಣ:

"ಖುಜಡಿಜು ಟಿಂ ಣಊಟ ಟಾಡಿಜ ಜಜಿಜಿಜ್ಞುಣಙಜು ಣುಚಿಟ ಣುಜ ಜುಠಿತಿಜಡಿಜುಣ ಜಿ ತಿಠಿಜು" ಆಡಿ. ಗಿಡಿಜುಜಡಿಚಿ ಊಜಜಾಜಿಜಜ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿಡಾ. ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು 'ಜ್ಞಾನ ವಿಕಾಸ' ಮತ್ತು 'ಸಿರಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ' ಅಂತಹ ವಿಶೇಷ ಸ್ವಸಹಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದರು. ಇದರಿಂದ ಮಹಿಳೆಯರು ಸಹಾಯದಿಂದಲೆ ಸಬಲೀಕರಣ ಆಗುವುದು ಮತ್ತು ಗೌರವಯುತ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವದಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಿಳಾ ಸಬಲೀಕರಣದ ಡಾ.ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ ಶ್ರೀ ಹೇಮಾವತಿ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಜ್ಞಾನ ವಿಕಾಸ:

ಡಾ. ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿನಮಹಿಳೆಯರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು. ಇವುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗೃಹ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ, ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಕರಕುಶಲತೆ, ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಭೂರಹಿತ, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ, ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ "ಜ್ಞಾನ ವಿಕಾಸ ಕೇಂದ್ರ" ಗಳನ್ನುಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ 2 ಗಂಟೆವರೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ, ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ, ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತು ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪ್ರೇರಿತಗೊಂಡು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಉಳಿತಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಪುಷ್ಪ ವ್ಯವಸಾಯ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಉದ್ಯಮಗಳ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಿರಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ:

ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಸಿರಿ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗ ಸಂಸ್ಥೆ 20o1ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಆಧಾರಿತ ಜೀವನಾಧಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು ಕುರಿಯನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಂದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪೂರಕ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶ, ಆದಾಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ತರಬೇತಿ ಕೊಡುವುದು. ಉತ್ಪಾದಕ ಘಟಕಗಳಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಚ್ಚಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಸಮುದಾಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಈ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಅರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಮಾರಾಟ ಹಾಗೂ ಅನುಭೋಗ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಣೆ ನೀಡುವದಾಗಿದೆ. ಆಸಕ್ತ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಕೌಶಲ್ಯ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಖುಆಖಆಕ ಕಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಖುಜ ಯೋಜನೆಯ ನೆರವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಗುರುಕುಲ:

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಇದೊಂದು ವಸತಿ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿದ್ದು ವರ್ಗ ರಹಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.ಶಿಕ್ಷಣ ಬಡತನ ನಿವಾರಣೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಸಮ್ಮಿಳಿತಗೊಂಡ ಗುರುಕುಲ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ಕೊಡಮಾಡಿದೆ. ಶ್ರೀ ರತ್ನವರ್ಮ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ 'ರತ್ನಮಾನಸಾ' ಎಂಬ ಗುರುಕುಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದರು. ಮೊದಲು ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು 'ಸಿದ್ಧಿವನ' ಗುರುಕುಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಗುರುಕುಲಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ, ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುವ,ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಸಾಧಿಸುವ ಎಲ್ಲ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೈಗೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಸಮಾರೋಪ:

'ಆಡು ಮುಟ್ಟದ ಗಿಡವಿಲ್ಲ' ಎಂಬಂತೆ 800 ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿದ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಮಂಜುನಾಥ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರವುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಇರದಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರವಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರು ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ನಂತರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರವು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಛಾಪು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಸಮಾಜಸೇವೆ 'ದೇಶ ಸೇವೆಯೇ ಈಶ ಸೇವೆ' ಎಂದು ಅವಿರತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕನಸು ಕಂಡು ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರಕಾರ ಮಾಡದಷ್ಟು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕನಸನ್ನು ನನಸಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಯ ಫಲ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಕ್ಷೇತ್ರ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರದ ಸೇವಾ ಕೈಂಕರ್ಯದ ಕಂಪು ಜಗದಗಲದಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸುತ್ತಿದೆ ಇಂತಹ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರದ ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೊಡುಗೆಗಳಿಗೆ ಜಗದ ನಮನ.

ಋಣ ಗ್ರಂಥ ಮೂಲ:

- ɿಣಣಠ://ತಿತಿತಿ.ಇಾಜಡಿಜಧಿಜಜಚಿ.ಠಡಿರ
- ɿಣಣಠ://ತಿತಿತಿ.ಡಿಜುಚಿಡಿಟಜಿಞಚಿಟಚಿ.ಠಡಿರ/ಜ
- ɿಣಣಠ://ತಿತಿತಿ.ಡಿಜುಚಿಡಿಟಜಿಞಚಿಟಚಿ.ಠಡಿರ/ಡಿಣಡಿಚಿಟ ಜಜಜಟಠಟಜಣ